

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Marcus 15, 39
Middagdienst
H. Avondmaal

Broeders en zusters,

- 1 Votum**
- 2 Zegengroet**
- 3 Zingen : Psalm 89 : 1 en 3**
- 4 Gebed voor de opening van het Woord**
- 5 Schriftlezing : Marcus 14 : 55 - 65**
- 6 Zingen : Psalm 22 : 6 en 7**
- 7 Tekst : Marcus 15 : 39 (lezen Marcus 15 : 33 – 39)**
- 8 Prediking**
- 9 Zingen : Gezang 91**
- 10 Dankzegging en gebed**
- 11 Dienst van de offeranden**
- 12 Zingen : Psalm 98 : 1 en 2**
- 13 Viering van het Heilig Avondmaal**
- 14 Tafel klaarmaken: Zingen Apostolische Geloofsbelijdenis op de wijs van Gezang 179b**
- 15 Tijdens viering : Zingen Lied 189, Gezang 127 en Gezang 162**
- 16 Zingen : Gezang 140 : 2 en 3**
- 17 Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Ik weet niet hoe het u vergaat, maar als ik op televisie een film tegenkom vol wreedheid dan kan ik daar slecht tegen. Ik heb stukjes gezien van de film: The Passion of the Christ, maar ik trek het echt niet om die film helemaal te bekijken. Te wreed. Te verschrikkelijk. Ik heb dat ergens al als ik het evangelie lees. Terwijl die de gebeurtenissen helemaal niet dramatiseren. De evangelisten vertellen tamelijk zakelijk wat ze met Jezus hebben gedaan. Zonder emotionele toevoegingen. Zo is het gegaan. Maar toch is dat al genoeg. Dan wordt ik toch ergens boos. Wat brengt mensen zover dat ze het bedenken om hun medemens aan het kruis te slaan? Zodat hij daar een verschrikkelijke doodstrijd moet voeren. Als je iemand tot de dood veroordeelt, voltrek zijn vonnis dan op een humane manier. Als ik bedenkt dat aan het einde van de kruisiging de benen worden gebroken om het proces te bespoedigen, dan word ik boos en verdrietig tegelijk. Wie bedenkt zoiets. En misschien vinden de gekruisigden het wel genade dat dit gebeurt, zodat hun lijden wordt ingekort.

De Romeinse centurio die we vanavond aan de voet van het kruis van de Heer Jezus tegenkomen, heeft waarschijnlijk weinig last gehad van zulke gevoelens. Als soldaat had hij al zoveel wreedheid gezien, dat hij er niet warm of koud van werd. Op het slagveld had hij zoveel afgehakte lichaamsdelen gezien. Zoveel bloed. Zoveel doden. Zoveel gekrijs en gekerm gehoord. Het deed hem niet veel meer. Hij had veel gevechten meegemaakt en het iedere keer overleefd. Hij had geluk gehad. Hij had weten opklimmen tot centurio. De hoogste rang die je kon bereiken als je man was uit het gewone volk. En nu gaf hij leiding aan zo'n 80 soldaten. Hij was een ervaren soldaat. En dit was ook niet de eerste kruisiging die hij meemaakte. Onder die Joden liepen heel wat eigenwijze types rond. Een lastig volk is het. Dus er eindigde geregeld een Jood aan het kruis. Al moet hij wel zeggen dat deze Jezus een bijzonder geval was. Koning van de Joden, hangt ook treffend boven zijn kruis. Dat had hij nog niet eerder meegemaakt. Vaak stond er iets boven als 'moordenaar', 'verrader', 'revolutionair'. 'Koning van de Joden' stond er boven die Jezus uit Galilea. Een typische grap van zijn baas Pontius Pilatus. Hij kon het niet laten om die Joodse leiders een beetje te sarren. Wat hij zich goed kon voorstellen. Want het is maar raar volk.

Hij was erbij geweest toen ze deze Jezus de vorige dag hadden opgepakt. Als ondersteuning van de knechten van de Joodse hogepriesters waren ze meegegaan. Voor het geval dat allerlei mensen de arrestatie van Jezus wilden voorkomen. Maar dat was, op een klein incident na, vlekkeloos verlopen. Wel was hem opgevallen dat deze Jezus zich absoluut niet verzet had tegen zijn arrestatie. Ook was het opmerkelijk geweest hoe die Jezus had gereageerd op het feit dat een van zijn volgelingen een zwaard had gepakt om hem te verdedigen. Daar had Hij niets van willen weten. En het oor van de slaaf dat die gek met zijn zwaard er was afgehakt, was door die Jezus genezen. Zo iemand zou wel gemakkelijk zijn op het slagveld, had hij nog gedacht. Ook had die Jezus nog gezegd dat Hij het zijn Vader maar hoefde te vragen en dan zou die twaalf legioenen engelen sturen. Daar had hij wel om moeten grinniken. Twaalf legioenen engelen. Dat zouden zo'n 60.000 engelen zijn. Dat had hij wel eens willen zien. Maar hij geloofde er niets van dat ze zouden komen als deze Jezus erom zou vragen. Weer zo'n godsdienstwaan-zinnige waar er meer van rondliepen in dit land. Hij vond het een rare snuiter die Jezus. Maar hij had al wel door dat Hij van een ander gehalte was dan de mannen die ze normaal oppakten. Dit was geen gewone moordenaar of dief.

Dat het hier niet om een dief of moordenaar ging werd wel duidelijk bij het verhoor bij de hogepriesters. Wat een gestuntel was dat geweest! En wat een doorgestoken kaart. Ze hadden geprobeerd met vals getuigen die Jezus veroordeeld te krijgen. Maar dat lukte maar niet. Al de tijd had Jezus gezwegen. Dat had hij nog nooit meegemaakt. Maar hij had al wel begrepen dat Jezus anders was dan anderen. Uiteindelijk hadden ze Hem dan toch kunnen veroordelen. Want ze hadden Hem ten einde raad woedend gevraagd of Hij de Messias was, de Zoon van de Gezegende? Oké, hier ging het dus om. Deze Jezus deed zich voor als de Zoon van God, als de hoogste ambtsdrager van zijn volk. Het ging dus om macht. Hij was benieuwd naar de reactie van Jezus. En toen was het gebeurd. Want Hij had geantwoord: 'Dat ben Ik, en u zult de Menszoon aan de rechterhand van de Machtige zien zitten en Hem zien komen op de wolken van de hemel.' Wow, dat was een uitspraak geweest! Nu was hem duidelijk geworden waar het om ging. Deze Jezus deed zich voor alsof Hij de Zoon van God was. Alsof Hij de lieveling was van de God van de Joden en daarom aan zijn rechterhand mocht zitten. Hij deed alsof Hij de Messias was. De Gezalfde van God. De Koning van de Joden. En daar nam Hij niets van terug. Ook niet nu Hij gevangen genomen was. Ook niet nu de Hogepriesters en de andere

Joodse leiders gingen beslissen over zijn lot. Je zou verwachten dat zo iemand dan wel een beetje zou inbinden. Maar dat deed Hij niet. Hij deed er zelfs nog een schepje bovenop. Want Hij zegt dat ze met hun eigen ogen zullen zien dat Hij aan de rechterhand van God zit. En dat ze Hem op de wolken van de hemel zullen zien komen. Dit was olie op het vuur.

En dat bleek ook wel. Want de hogepriester ontstak in woede. Hij had zijn kleren gescheurd. Hij had het uitgeroepen en gezegd: 'Waarvoor hebben we nog getuigen nodig? U hebt de godslastering gehoord, wat is uw oordeel?' Een godslastering hadden ze het genoemd. Dat kon hij wel begrijpen. Want als een mens doet of hij aan God gelijk is, dan is dat een lastering van God. En dat die Joodse leiders hier een einde aan willen maken, kan hij dan ook nog wel begrijpen. Dus dat ze hem ter dood veroordeelden verbaasde hem niet. Maar wat hem betreft is deze Jezus niet meer dan een ongevaarlijke gek. Maar het zijn zijn zaken verder niet. Hij doet het werk dat Pilatus hem heeft opgedragen en verder bemoeit hij zich nergens mee. Als je Jezus dan vervolgens bespuwen laat hij dat rustig gebeuren. Ook als ze hem blinddoeken en in zijn gezicht slaan. En hij hoort ook hoe ze hem uitdagen: 'Profeteer nu maar!'. Ja, dat kun je verwachten als je doet of je de Gezalfde van God bent.

Daarna was Jezus opgesloten en waren zij naar de kazerne gegaan voor een beetje nachtrust. Want de volgende dag was het weer vroeg dag geweest. Want in alle vroegte waren de hogepriesters, de oudsten en de andere Joodse leiders bij elkaar gekomen. Want ze wilden dat Jezus nog die dag ter dood gebracht zou worden. Vervolgens waren ze naar zijn baas gegaan: de stadhouder Pontius Pilatus. Want alleen hij was bevoegd om het doodvonnis aan iemand te laten voltrekken. Voordat Pilatus met zijn verhoor was begonnen had hem nog even bij zich geroepen. Hij had naar zijn mening gevraagd. 'Waar gaat dit over? Wat denk jij ervan?' En hij had eerlijk tegen Pilatus gezegd hoe hij erover dacht. Het ging om een religieuze aangelegenheid. Deze Jezus doet alsof Hij de Koning van de Joden is en daarom haten ze hem. Maar volgens mij doet hij geen vlieg kwaad. Hoewel ze Hem oneerlijk hebben behandeld heeft Hij niet gescholden. Zelfs toen allerlei mensen valse getuigenissen deden, was Hij blijven zwijgen. Geen moment heeft Hij stampij gemaakt. Ik zie geen kwaad in Hem.'

Dus als Pilatus Jezus ging verhoren was zijn eerste vraag aan Jezus geweest of Hij de Koning van de Joden was. Daar had Hij bevestigend op geantwoord. Maar toen de Jo-

den weer allerlei beschuldigingen tegen Hem in gingen brengen, had Hij weer gezwe-
gen. Nat als bij het proces. En Pilatus was net zo verbaasd geweest als hij de avond er-
voor. Toen Pilatus de Joden voor de keuze had geplaatst om Jezus vrij te laten of Ba-
rabbas, een beruchte terrorist, hadden ze geroepen om de vrijlating van Barabbas. Het
was duidelijk voor hem geweest dat de mensen door de Joodse leiders waren opgejut
om te roepen om de vrijlating van Barabbas. Hij kon er met zijn verstand niet bij. Maar
het was wel duidelijk hoe erg ze deze Jezus haten. Omdat Pilatus had gezien dat het uit
de hand zou lopen als hij de Joden niet hun zin zou geven, had hij uiteindelijk maar Je-
zus ter dood veroordeeld. Zij het niet van harte. Maar hij ging voor deze Jezus ook niet
riskeren dat de stad in oproep zou komen. Als dat in Rome bekend zou worden, dan had
hij een probleem. De centurio had daar wel begrip voor: zo werkt het nu eenmaal op dat
niveau. Politiek is geen fris bedrijf. Wie al te rechtvaardig wil zijn, houdt het niet lang
vol.

Zo werd Jezus ter dood veroordeeld door kruisiging. Voordat Hij naar Golgotha werd
weggevoerd hebben de soldaten zich nog even met Hem ‘vermaakt’. Ze hebben hem
gegeseld en hem als koning geëerd. Natuurlijk niet echt. Maar ze hadden een kroon van
doorntakken gevlochten en Hem die opgezet. Ook hadden ze Hem een purperen gewaad
aangetrokken. Toen hadden Hem begroet als koning van de Joden. En ze hadden voor
Hem gebogen. Ik had ze laten gaan. Ze hebben van tijd tot tijd hun verzetje nodig. Uite-
indelijk hadden ze Hem meegenomen om Hem te kruisigen. Maar onderweg hadden de
soldaten het niet kunnen laten hun spel nog even door te spelen. Ze hadden een voorbij-
ganger gedwongen om het kruis van Jezus te dragen. Zoals een knecht de troon van de
koning voor de koning uit draagt. Zo droeg deze man het kruis van Jezus voor Hem uit.
En het wonderlijke was dat Jezus dat allemaal maar liet gebeuren. Nooit werd Hij boos.
Nooit ging Hij schelden. Het leek wel alsof Hij vond dat Hij dit verdiend had. Wat na-
tuurlijk niet waar is. Dat zag de centurio ook. Maar zo gedroeg Jezus Zich wel.

Eenmaal op Golgotha aangekomen ging dit nog verder. Weer kwam er geen verwijt
over Jezus mond. Ook niet toen voorbijgangers Hem bespotten. Ook niet toen Joodse
leiders de draak staken met zijnachteloosheid. ‘Anderen heeft Hij gered, maar zich-
zelf redden kan Hij niet; laar die Messias, die koning van Israël nu van het kruis afko-
men. Als we dat zien zullen we geloven.’ Ook al was hij geen Jood, hij begreep wel dat
deze woorden Jezus door zijn ziel moesten snijden. Want als Jezus werkelijk geloofd

dat Hij de Messias is en de Koning van de Joden dan moet dit verschrikkelijk pijn doen. Voordat ze Hem gekruisigd hadden weer er nog zoiets opmerkelijks gebeurd. Ze gaven de mensen die ze kruisigden altijd wat met mirre of gal vermengde wijn. Dat werkt enigszins verdovend voor de pijn. Maar Jezus had die geweigerd. Wie doet zoiets nou? Ook bij zijn kruisiging had Hij niet gescholden of bedreigd. Dat zou je toch verwachten als iemand meent dat Hij de Zoon van God is. Dan dreigt Hij met verschrikkelijke straffen en zo. Maar van dat alles was geen sprake. Hij leek wel alsof Jezus vond dat Hij dit verdiend had. Onbegrijpelijk. Eén ding had de centurio inmiddels al wel voor zichzelf geconcludeerd. Wie deze Jezus ook mag zijn. Hij is een heel bijzonder mens. Een mens zoals hij nog nooit ontmoet had.

Maar dat was nog niet het einde geweest van de opmerkelijke gebeurtenissen van die dag. Midden op de dag toen de zon op zijn hoogst stond werd het donker op aarde. Een jaar of tien geleden was er in de zomer midden op de dag ook een zonsverduistering. Het was een gedeeltelijke verduistering. Hij duurde ook niet zo lang. Twintig minuten of zo. Maar ik zal nooit vergeten hoe onwerkelijk dat voelde. En ik wist dat het ging komen, want we was al maanden in het nieuws. Ik hoefde me ook niet af te vragen wat er gebeurde. Dat was bekend. Maar hoe moet dat geweest zijn voor de centurio en al die andere mensen die daar toen waren? Het moet een heel ongemakkelijk gevoel hebben gegeven. Je lichaam snapt het niet. Je biologische klok is van slag. Het geeft je een ongemakkelijk gevoel. Het voelt alsof er iets naars gaat gebeuren. Hoe moet dat geweest zijn voor de Joodse leiders? Was dat geen teken van God? En was het ook geen teken van God? Want ook al kun je het verschijnsel prima verklaren, daarmee heb je nog niet verklaart dat deze totale zonsverduistering uitgerekend op deze plaats en op deze moment plaats vindt. Verder duurt een totale zonsverduistering niet langer dan zeven en een halve minuut. Hier houdt hij drie uur aan. Was dit een teken van God? Het moet wel. Wat zou het anders kunnen zijn? Zoveel toeval is goddelijk. En zo was het ook. Jezus wist waarom het zo donker werd. Het ging om Hem. God is licht. In God is geen duisternis. En dat het nu zo donker is, betekent dat God Hem heeft verlaten. En aan die werkelijkheid geeft Jezus op een gegeven moment uiting als Hij het uitroept: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten.'

De omstanders horen dit ook. Maar wie denkt dat ze onder de indruk zijn van wat er gebeurt, vergist zich. Zij gaan verder met hun spel. Zij maken van Jezus uitroep een

woordspel. Ze doen net of Jezus om Elia heeft geroepen en niet om zijn God. Ze hebben goed begrepen wat Jezus bedoelde. Maar daar op ingaan zou betekenen dat ze Jezus serieus zouden nemen. Daar kan natuurlijk geen sprake van zijn. Dus drijven ze opnieuw de spot met Hem. Iemand wil met een spons Jezus wat zure wijn laten drinken. Zodat Jezus weer wat frisser zou zijn. Maar anderen wilden dat niet hebben. Ze zeiden: 'Laten we kijken of Elia Hem komt redden.' Want Hij heeft om de hulp van Elia geroepen.

En dan roept Jezus opnieuw met een luide stem. Hij heeft duidelijk nog de kracht om zijn longen te vullen met lucht. Maar tot verbazing van de centurio blaast Jezus gelijk daarna de laatste adem uit en sterft. Maar 'sterven' is hier eigenlijk niet het goede woord. Sterven is het gevolg van een ziekte of van verwondingen. Maar Jezus geeft hier letterlijk zijn leven terug aan zijn Vader in de hemel. Zoals tijdens het hele proces vanaf zijn gevangenneming is het te eenvoudig om Hem als tragisch slachtoffer te zien. Want Jezus vertoont niet het gedrag van iemand die slachtoffer is van verschrikkelijk onrecht. Hij lijkt al dit lijden van de gevangenneming, van het schandalige proces bij de hogepriester, van de bespotting door de Joden bij dat proces, van de veroordeling door Pilatus die Hem onschuldig vond, van de geseling door zijn soldaten, van de spot die zijn soldaten met Hem hebben gedreven, van de kruisiging, van de bespotting van de voorbijgangers, van de lastering door de Joden, van die diepe duisternis die er over het land hing tot en met het moment waarop Hij het leven gaf, gewillig te ondergaan. Zijn gedrag was meer het gedrag van een dader die zich zo diep bewust is van zijn schuld dat hij het ergste lijden wil ondergaan om zo te betalen voor het onrecht dat hij heeft gedaan. En dat lijden en onrecht draagt Hij zo moedig, zo geduldig, zo bovenmenselijke manier. Dat deze centurio in alle oprechtheid voor zichzelf tot de conclusie komt dat deze Jezus gelijk had toen Hij door de Joden werd verhoord. Dat Hij inderdaad de Zoon van de Gezegende is. De Zoon van God.

En waarschijnlijk heeft hij niet begrepen waarom Jezus als Zoon van God niet om twaalf legioenen engelen heeft geroepen. Waarom Hij geen wraak nam op al zijn spotters. Waarom Hij zo schuldbewust dit lijden aanvaardde? Waar deed Hij boete voor? Wij weten het antwoord. Jezus deed boete voor onze zonden. Voor wat wij verkeerd hebben gedaan. Voor al de liefde die wij God en onze naaste hebben onthouden. Hij liet Zich boeien om ons in vrijheid te stellen. Hij is met smaad overladen, zodat wij nooit

meer te schande zouden worden. Hij is onschuldig ter door veroordeeld, zodat wij voor Gods gericht, zodat wij voor Gods gericht zouden worden vrijgesproken. Is het niet ongelofelijk, broeders en zusters? Maar het is echt waar. En eer dan straks uw Heiland Jezus Christus door met dankbaarheid zijn gebroken lichaam te eten en zijn vergoten bloed te drinken.

Amen

Doelstelling:

Gezien de tekst waarin een heidense officier belijdt dat Jezus de Zoon van God is

En gezien de hoorders die op Goede Vrijdag het lijden en sterven van Jezus willen gedenken.

Wil ik met de preek bereiken:

1. Dat ze zien hoe bijzonder Jezus zich heeft opgesteld in zijn lijden en sterven
2. Dat ze zien hoe bijzonder de omstandigheden waren rond Jezus' lijden en sterven
3. De liefde van Jezus zien in zijn lijden en sterven
4. Ze dankbaar aanvaarden dat Hij ook voor hen geleden en gestorven is

Ik wil dit bereiken door na te gaan:

1. Wat de centurio tot deze belijdenis heeft gebracht
2. Wat Jezus bracht tot deze manier van lijden en sterven
3. Te bedenken hoe wij Jezus' lijden en sterven het beste kunnen eren